

LV Szkoła Matematyki Poglądowej Wola Ducka 27-31 styczeń 2017

Kryzys 2008 i późniejsze lata

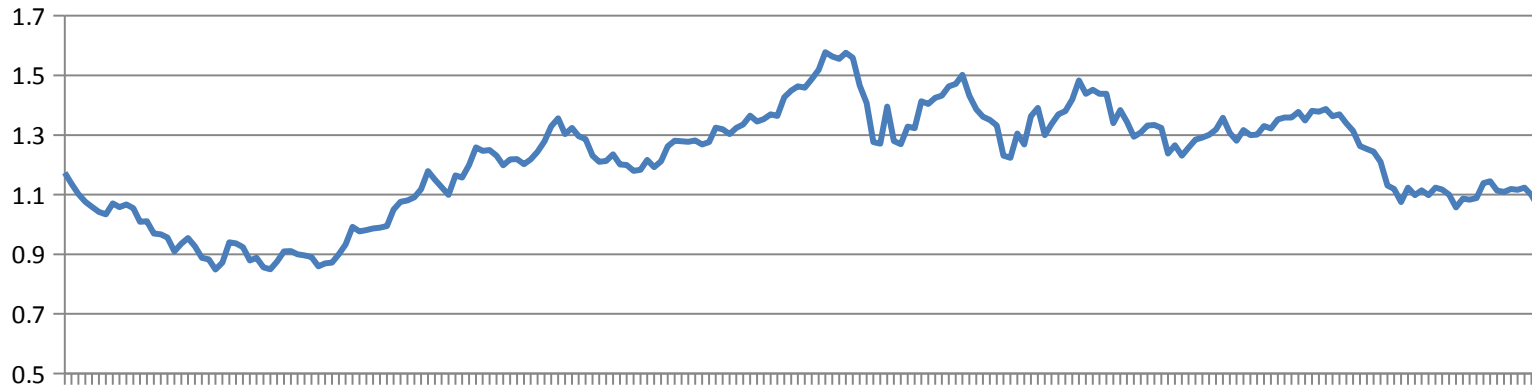
Andrzej Topiński

LV Szkoła Matematyki Poglądowej Wola Ducka 27-31 styczeń 2017

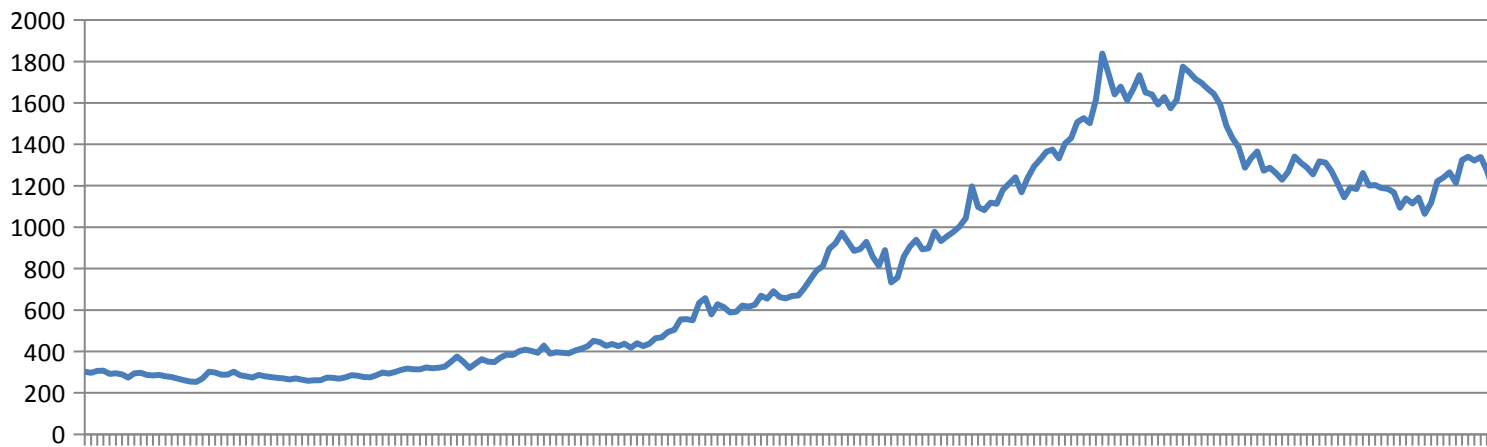
- Bańki spekulacyjne
- Bańki na rynkach finansowych
- Kredyty mieszkaniowe jako detonator kryzysu w USA
- Mortgage back securities (listy zastawne)
- Zanik zaufania na rynkach rozpowszechnił amerykański kryzys (pierwotnie na stosunkowo małym rynku subprime) na cały świat
- Późniejsze kryzysy bankowe i fiskalne
- Podejmowane działania zaradcze
- Ryzyka systemowe

Ceny bezpiecznych aktywów

Kurs EUR/USD

Cena złota USD za uncję

Rynki mieszkaniowe jako źródło baniek

- Nieruchomości jako inwestycje
- Długi cykl budowlany
- Rynek wrażliwy politycznie – sponsorowany przez rządy
- Kredyt hipoteczny motorem rynku
- Rynki kredytu długoterminowego tworzą ryzyko systemowe

Rynek mieszkaniowy w USA – wzrost cen mieszkań od lat 90tych

- Fannie Mae i Freddie Mac
- Zachęty podatkowe
- Łatwy pieniądz
- Deregulacje w systemie bankowym
- Kredyty subprime (podwyższonego ryzyka) – po 2000 r
- Przesunięte spłaty kapitału
- Collateralized debt obligations - pakiety

Jak stosunkowo niewielki rynek subprime wywołał globalny kryzys

- Kłopoty z plasowaniem nowych emisji CBO na przełomie lat 2007/2008 (BNP Paribas). Powód spadek cen mieszkań
- Upadek Bear Stearn - marzec 2008. Zakupiony przez JP Morgan z 30 mld pomocą Fed
- Upadek Lehman Brothers (18 września 2008)
- Upadek ubezpieczyciela AIG (straty 400 mld na ubezpieczeniach ryzyka na rynku obligacji)
- Plan Paulsona (Troubled Asset Relief Program) na 800 mld USD – czterokrotność oczekiwanych strat na rynku subprime

Kryzys zaufania na rynkach finansowych - spadki PKB

- Przyczyna pierwotna – spadki cen CBO przeniósł kryzys na inne powiązane rynki – efekt zarażania
- Zwłaszcza na akcje i obligacje banków z dużymi inwestycjami na rynkach papierów wartościowych
- Zwłaszcza na obligacje państw z dużymi długami w relacji do PKB i wysokimi deficytami budżetowymi.
- Ale generalnie na wszystkie rynki
- Pierwsze przeciwdziałania – wzrost deficytów budżetowych i „druk” pieniądza przez banki centralne

W Polsce

- Wzrost popytu na mieszkania w latach 2005 – 2008 napędzany kredytem finansowanym depozytami i środkami banków – matek bez listów zastawnych/CBO
- Wzrost cen mieszkań
- Dobra spłacalność kredytów mieszkaniowych, choć pogarszająca się wraz z narastaniem bańki
- Zahamowanie akcji kredytowej w 2009 r. częściowo spowodowane czynnikiem regulacyjnym
- Opcje walutowe i kredyty frankowe
- Rynek międzybankowy
- Zmiany właścicieli banków (konsolidacje). Nowi gracze – Santander; polonizacja/nacjonalizacja- PZU, PKO BP

Działania naprawcze

- Nadzór europejski
- Wymogi kapitałowe, programy awaryjne, strest testy
- Uporządkowana likwidacja i gwarantowanie depozytów
- Powrót do oddzielania bankowości klasycznej od inwestycyjnej
- Shadow banking
- Too big to fail vs. korzyści skali
- Ryzyko systemowe
- Procykliczność regulacji
- Agencje ratingowe